

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Erasmi Roterodami Germani De Milite Christiano

Erasmus, Desiderius

Lypsi, 1516

VD16 E 2746

Remedia contra specialia quaedam vicia, & primum contra libidinem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33324

impiorum non moritur, & inferos suos iam apud superos patuntur. Nec alia est flamma, in qua cruciat diues ille comestator euangelicus. Nec alia supplicia inferorū, de quibus multa scripsere poetae, q̄ perpetua mentis anxietas, quæ peccandi cōsuetudinē comitatur. Tollat igitur qui velit futuri sæculi tam diuersa præmia, habet annexū sibi virtus propter q̄d abunde debeat expeti, habet adiunctū p̄c̄m, cuius causa debet horreri

¶ Canon Vigésimus primus.

Ad hæc cogita, q̄ erumnoſa, q̄ fugax sit vita præſens, q̄ vnicuiq; imminens insidiosa mors: q̄ passim opprimit inopinantes. Et quum nemo vel de momento vitæ sit sæcurus, q̄ ingēs periculum, eam cōperendinare vitam, in qua si te mors subitanea (vt sæpe accidit) depræhenderit, in æternum perisli,

Vitæ breuitas.

¶ Canon Secundus & Vigésimus.

Tum semper erit formidanda impoenitentia/ malorum extremū, illud nimirū perpendenti, ex q̄ multis, q̄ pauci a peccatis vere ac toto peccatore respiscunt, præsertim ijs, qui funiculos iniquitatis in extremū vsq; vitæ proraxerūt. Lubricus quidē & facilis in turpitudinem lapsus, sed hinc reuocare gradum, superasq; euadere ad auras, hoc opus, hic labor est. Proinde vel hirci Aefopici casu admonitus, priuſq; in peccati puteum descendas, cogita non perinde facilem esse reditum

Impoenitentia ante oia cauēda

Prover 18 Ezei. 6,

Remedia contra specialia quædam vicia, & primum contra libidinem.

Et hæcenus quidem communia aduersum omne viciorum genus remedia/ vtrūq; demonstrauimus. nūc conabimur, & speciatim quædā tradere, quibus modis cuiq; p̄c̄o debeas occurrere, ac primū libidini, q̄ malo nullū aliud/ neq; prius nos impedit, neq; acrius vrget, neq; lati⁹ patet, neq; plures i exitū trahit. Si q̄n igit̄ foeda libido stimulat animū tuū, his armis p̄tinus memēto occurrere. In primis cogita, q̄ immunda, q̄ spurca, q̄ quouis etiā homie indigna sit ea voluptas, quæ nos diuinū plasma, non pecudibus modo, verū etiā suis, hircis,

Libidinis remedia.

canibus, & brutorum brutissimis animalibus aequet, imo quæ
porro infra pecudum conditionem deiciat, qui sumus ad an-
gelorum consortia, ad diuinitatis communionem destinati. Sic
currat ad hæc, quæ eadem sit momentanea, quæ insyncera, quæ semp-
plus aloes/quæ mellis habens. E diuerso/quæ generosa res sit aia,
quæ sacra res corpus hominis, quemadmodum in superioribus
regulis ostendimus. Quæ malum igitur vecordia, ob tantillam,
tam fœdam, voluptatis momentaneæ titillationem, simul &
animū & corpus indignis modis polluere: Prophanare tem-
plum, quod Christus sibi sanguine suo consecrauit: Illud item
reputa, blanda pestis, quatum malorum agmen secum trahat,
Ante omnia famam, possessionem longe preciosissimam eripit,
Nullius enim vicij rumor spurcius olet, quæ libidinis, Patrimo-
nium exhaurit, Corpus simul & vires, & speciem interimat
Validudinē vehementer ledit, Morbos innumerabiles parit,
eosque fœdos, Iuuentæ florem ante diem deuenustat, Turpē
senectam accelerat, Ingenij vigorem tollit, mentis aciem ebe-
tat, & quasi pecuniam mentem inserit, Ab omnibus honestis
studijs semel auocat, hominemque quantus est, totum cœno im-
mergit, vt iam nihil nisi sordidum, humile, spurcum libeat cogi-
tare. Et quod hominis erat proprium, eripit, rationis vsum,
Insanam atque infamem adolescentiam, odiosam ac turpem mi-
seramque senectam facit, Sapias igitur, & sic nominasim tecum
reputes, Illa & illa voluptas/tam male cessit, tantum damni,
tantum dedecoris, tedij, laboris, morborum attulit, & iterum
stultissimus hanc vorabo prudens: Iterum committam, cuius
me denuo poeniteat: Item & aliorum exemplis temet reprime,
quos cognoueris turpiter & infelicititer voluptatem esse ses-
quitos, E regione anima teipsum ad continentiam, exemplis
tot adolescentium, tot delicatarum virginum, & collatis circū-
stantijs, tibi ipsi ignauiam opprobato, Qui minus tandem tu
possis quod illi atque illi, eo sexu, ea ætate, sic nati, sic educati, po-
tuerunt possuntque: Pariter ama, nec minus valebis, Cogita,
quæ honesta, quæ amana, quæ florida res sit corporis & animi pur-
ritas, Hæc nos maxime facit familiares angelis, spūs sancti cas

I. cor. 3
Heb. 13

mat. 2

paces, Etenim a nullo prorsus vicio sic resilit spiritus ille/purif
 ratis amator, vt impudicitæ. Nusq̃ æque conquiescit ac deli
 cia, vt i mētibus ỹgineis. Propone tibi ante oculos q̃p̃ idecorz,
 q̃p̃ totū hoc insanū sit amare, pallefcere, macerari, lachrymari,
 blandiri, ac turpiter supplicem esse scorto putidissimo. Occis
 nere ad fores nocturnas, p̃dere de nutu dominæ, pati regnū
 mulierculæ, ex postulare, irasci, rursū redire in gratiā, & vlt
 ro te ridendum, pulsandum, mutilandum, spoliandum lupæ
 præbere. Vbi queso inter ista/ viri nomen? Vbi barba? Vbi
 graciosus ille animus rebus pulcherrimis natus? Consyder.
 & illud tecum, quantū scelerum gregem voluptas admissa so
 lear adducere. Est alijs vicijs fortasse nonnulla cum quibusdā
 virtutibus societas, libidini nulla/ sed cum maximis plurimisque
 peccatis semper copulata est. Sit sane leue scortari, at graue nō
 audire parentes, negligere amicos, prodigere rem patriam, ra
 pere alienam, peierare, perporare, latrocinari, maleficū fieri,
 depugnare, homicidiū cōmittere, blasphemare, in quæ omia,
 & his grauiora, domina voluptas, te transuersum rapiet, vbi
 semel tuus esse desieris, eiusq̃ capistro os miserū porrexeris.
 Pende præterea, q̃p̃ sit hæc vita fumo fugacior, vmbra ins
 anior. Quot laqueos nobis struat mors, nullo nō loco, nullo
 non tempore insidians. Hic non mediocriter profuerit/ & no
 minatim recolere, si quos ex tibi quondam notis, ex familiari
 bus, ex æqualibus, aut etiam natu minoribus, maxime x̃o ijs,
 quos aliquā turpiam voluptatum participes habueris, mors in
 opinata rapuit. Estocq̃ alieno periculo cauitor. Cogita q̃p̃ dul
 ceter vixerint, sed q̃p̃ amare vita defuncti sint, q̃p̃ sero sapuerit,
 q̃p̃ sero cœperint odisse sua mortifera gaudia. Succurrat extre
 mi iudicij sæueritas, & non retractandæ illius sententiæ metu
 endum fulmē, in ignem æternum mittentis impios, & quod
 hæc horaria, breuifq̃ & exigua voluptas, æternis cruciatibus
 luenda sit. Hoc loco diligenter lancibus examina, q̃p̃ iniqua sit
 permutatio, pro turpissimo breuissimoq̃ pruritu, & in hac
 vita multo dulcius, præstantiusq̃ animi gaudium perdere, &
 in futura gaudijs fraudari phennibus, insuper nunq̃p̃ finiēdos

Notabene ac
 sepius tecū rus
 mina.

dolores, tam vmbra tibi delectatiuncula mercari. Porro si duxerit tibi videatur, tantillum delectamenti pro Christo cōtemnere, recordare, quos cruciatus ille tui charitate suscepit. Præter cōmunes humanæ vitæ iniurias, quantum sacrosancti sanguinis pro te de- penderit, & tu horum omnium inmemor, rursus filium dei crucifigis, iterans insanas voluptates, quæ caput & dominum tuum, ad tam diros adegere cruciatus. Tum iuxta superiorem regulam recole, quantum ille beneficiorum in te, nihil dum pro- meritum accumularit, pro quibus omnibus, quum nulla par gratia rependi queat, tamen nullam reposcit aliam, quæ ut exem- plo ipsius, a mortiferis illecebris coerceas animum, & ad summi boni summiq; pulchri conuertras amorem. Compose inter se duas illas Veneres, & duos Cupidines Platonicos. i. ho- nestum amorem, & foedum, sanctam voluptatem & turpem, confer utriusq; dissimilem materiam, confer naturas, confer præmia. Et in omni quidem tentatione, maxime vero quum ad libidinem sollicitaris, proponito tibi ante oculos tuos / an- gelum tui custodem, omnium quæ vel facis vel cogitas, assis- dum spectatorem ac testem, deum inspectorem, cuius oculis omnia patent, qui sedet supra cælos, & intuet abyssos. Et rem adeo foedam, ut homuncione teste facere pudeat, non ve- reberis coram angelo tibi proximo, deo, totoq; cœlitum choro spectante & execrante facere. Puta autem id quod res est, & si tibi oculi essent, plusq; Lyncei, plusq; aquilini, tamen istis non clarissima luce certius cōspexeris, quod coram te facit homo, quæ omnes animi tui latebræ perspicue sunt, dei & angelorum cōspectibus. Quin & illud tuo cum animo reputa, quum libidini cedis, alterum e duobus futurum, aut uti semel gustata volup- tas, sic mentem tuam excantet obscuretq; ut de turpitudine eas in turpitudinem, donec excaecat? venias in sensum reprobum, & obstinatus in malo, ne tum quidem queas voluptatem tur- pem relinquere, quum illa te deseruit. Id quod plerisque vide- mus euenire, ut effæcto corpore, extincta forma, frigente san- guine, deficientibus viribus, caligantibus oculis, tamen adhuc

Veneres ac cu-
pidines Plato-
nici.

Angelus spec-
tator ac testis
operum nostrorum.

Notabene,

Sapi. 2.
Heb. 6

Mat. 18
Prover-
bio, 18
Heb. 4

Ro. 1

pruriant sine fine, & sceleratius turpiloqui sint, q̄ olim fuerint
 impudici. Quare quid esse potest execrabilis, monstruosusq̄
 Alterum, vt si forte contigerit te singulari favore diuino relin-
 piscere, maximo animi dolore, summis laboribus, plurimis la-
 chrymis, breuis illa & fugitiua voluptas expianda sit. Quanto
 igitur consultius/omnino non admittere virus voluptatū car-
 naliū, q̄ vel in tam deploratam induci cæcitatem, vel tantis
 lam, eamq̄ falsam delectacūculam, tanta molestia depēdere?
 Iam vero & a personæ tuæ circūstantijs multa licebit sumere,
 quæ et a voluptatibus auocare queant. Sacerdos es, cogita te
 totum diuinis rebus consecratum esse. Quam indignū tandē
 flagitium sit, eo ore, quo corpus illud adorandum sumis, pu-
 tidam scortū carnem contingere, iisdem manibus, quibus mi-
 nistrantibus angelis, ineffabile illud mysterium peragis, abo-
 minandas contrectare sordes. Quam non conueniant, idem
 corpus, eundem spiritum cum deo fieri, & vnū corpus fieri
 cum meretrice. Si doctus es, tanto generosior deoq̄ similior
 anim⁹, tanto hac contumelia indignior. Si nobilis, si princeps,
 quanto flagitium conspectus, tanto offendiculum grauius.
 Si coniugatus, cogita q̄ honesta res sit thorus immaculatus,
 dact̄ operam, vt (quoad fieri potest) tuum coniugium imi-
 tetur sanctissimas nuptias Christi & ecclesiæ, quarum gerit
 imaginem, id est vt q̄ minimū habeat turpitudinis, plurimū
 fœcunditatis. In nullo enim vitæ statu, non turpissimum est
 seruire libidini. Si iuuenis es, etiā atq̄ etiā considera, ne
 florem æui nuncq̄ rediturum, temere polluas. Ne re fœdissi-
 ma perdas annos optimos, vereq̄ aureos, qui & fugiunt per-
 nicissime, & recurrunt nuncq̄. Ne nunc per inscitiam & in-
 cogitantiam ætatis committas, quod te in omnem vsq̄ vitam
 mordeat, persequente scelerum conscientia, & amarissimis
 illis aculeis, quos fugiens voluptas in animis nostris relin-
 quit. Si mulier, istum sexum, nihil magis decet / q̄ pudor.
 Si vir, tanto maioribus rebus dignus, & istis tam friuolis in-
 dignior. Si senex, opta tibi oculos alienos, vt videas q̄ te de-
 deceat voluptas, quæ in adolescentibus miseranda quidem est

Argumenta a
 psona.
 Sacerdos

Doctus
 Nobilis,

Coniugatus.

Iuuenis.

Vir.
 Mulier.
 Senex.

oi. z.
eb, 6

I. cor. 6

Heb. 13
Eph. 5

Ro. 1

¶ Senex,

& coerenda, in vetulo vero portentosa, & ipsis quoque voluptatum sectatoribus deridicula. Inter omnia monstra nullum monstruosius senili libidine. O delire, & nimium oblite tui, saltem ad speculum, canos & capitis niues, aratamque rugis frontem, cadauerisque simillimam faciem contemplare, ac iam capulo proximus, alia annis tuis magis consentanea cura, Saltem quod ratione decuerat facere, hoc annis admonitionibus vel cogentibus potius facito. Ipsa iam te voluptas repellit, neque ego inquam iam tibi decora sum, neque tu mihi idoneus. Lulitu satis, edisti satis atque bibisti. Tempus abire tibi est. Quid adhuc vitæ perpremis deliciis, quum ipsa etiam te deserat vita? Iam tempus est, ut aliquando incipiat in sinu tuo cubare mystica illa concubina Abylag. Ea sancto feruore calefaciat mentem tuam, huius amplexibus frigentia membra confoue.

Aysagista hie
ronymo sapien
tia mystice sig
nificat

3. Re. 1.

¶ Epilogus remediorum contra
incentuum libidinis.

Iam vero ut summam perstringam, hæc sunt potissimum quæ te a carnis illecebris tutum reddent. Primum occasionum omnium cauta ac diligens fuga. Quod præceptum quantum in reliquis quoque conuenit obseruari, propterea, quod qui periculum amat, dignus est, qui in illo pereat, tamen hæc potissimum sunt illæ Syrenes, quas haud fere quisque euasit, nisi qui procul aufugit. Deinde victus & somni moderatio. Temperantia a voluptatibus etiam permissis. Respectus mortis tuæ, & mortis Christi contemplatio. Iurabunt & illa, si cum castis & integris conuixeris, si corruptorum & mollium colloquia, veluti pestem quandam vitaris. Si solitudinem ociosam, & ocium ignauum fugeris, sed animam celestium rerum meditatione, honestisque studiis gnauiter exercueris. Maxime vero, si sacrarum literarum investigationi toto pectore te consecraris. Si & frequenter, & pure oraueris, maxime irruente tentatione,

Eccle. 3

¶ Aduersum irritamenta Auaritiæ.

Si senseris te vel natura propensorem ad philargiriæ vicium,